

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2000/26/EB**2000 m. gegužės 16 d.****dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo, ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 73/239/EEB ir 88/357/EEB****(Ketvirtoji transporto priemonių draudimo Direktyva)**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 47 straipsnio 2 dalį ir 95 straipsnį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽³⁾ ir atsižvelgdami į bendrą tekstą, kurį 2000 m. balandžio 7 d. patvirtino Taikinimo komitetas,

kadangi:

- (1) Valstybėse narėse įstatymais ir kitais teisės aktais patvirtintose nuostatose, susijusiose su transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, yra skirtumų, kurie sudaro kliūtis laisvam asmenų ir draudimo paslaugų judėjimui.
- (2) Todėl, siekiant skatinti tinkamą bendrosios rinkos funkcionavimą, yra reikalingas tų nuostatų derinimas.
- (3) Direktyva 72/166/EEB ⁽⁴⁾ Taryba priėmė nuostatas dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo įgyvendinimu, suderinimo.
- (4) Direktyva 88/357/EEB ⁽⁵⁾ Taryba priėmė nuostatas dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo, ir apibrėžė nuostatas, padedančias veiksmingai naudotis laisve teikti paslaugas.
- (5) Žalios kortos biurų sistema užtikrina greitą žalų atlyginimą valstybėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, net tais atvejais, kai kita draudiminio įvykio šalis yra iš kitos Europos valstybės.
- (6) Žalios kortos biurų sistema neišsprendžia visų problemų, kai žalą patyrusi šalis turi reikalauti žalos atlyginimo kitoje valstybėje iš ten nuolat gyvenančio asmens ir ten gavusios leidimą draudimo įmonės (kita teisės sistema, užsienio kalba, nepažįstamos žalų sureguliuavimo procedūros ir dažnai be pagrindo uždelstas žalų atlyginimas).

⁽¹⁾ OL C 343, 1997 11 13, p. 11 ir OL C 171, 1999 6 18, p. 4.

⁽²⁾ OL C 157, 1998 5 25, p. 6.

⁽³⁾ 1998 m. liepos 16 d. Europos Parlamento nuomonė (OL C 292, 1998 9 21, p. 123), patvirtinta 1999 m. spalio 27 d., 1999 m. gegužės 21 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 232, 1999 8 13, p. 8) ir 1999 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento sprendimas (dar nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje). 2000 m. gegužės 2 d. Tarybos sprendimas (dar nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje) ir 2000 m. gegužės 16 d. Europos Parlamento sprendimas.

⁽⁴⁾ OL L 103, 1972 5 2, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 84/5/EEB (OL L 8, 1984 1 11, p. 17).

⁽⁵⁾ OL L 172, 1988 7 4, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 92/49/EEB (OL L 228, 1992 8 11, p. 1).

- (7) 1995 m. spalio 26 d. Rezoliucija dėl žalų atlyginimo, kai autoavarija įvyksta ne reikalavimą pateikusių asmens kilmės šalyje ⁽¹⁾, Europos Parlamentas pagal Sutarties 192 straipsnio antrąją pastraipą pakvietė Komisiją pateikti pasiūlymą, kad Europos Parlamentas ir Taryba priimtų direktyvą, kuri išspręstų tas problemas.
- (8) Iš tiesų tikslinga papildyti Direktyvų 72/166/EEB, 84/5/EEB ⁽²⁾ ir 90/232/EEB ⁽³⁾ nustatytas priemones, kad būtų galima užtikrinti, jog su žalą patyrusiomis šalimis, kurios dėl autoavarijos patyrė nuostolius arba buvo sužalotos, bus elgiamasi vienodai, nesvarbu, kur Bendrijoje įvykis atsitiko; išmokant atlyginimą žalą patyrusioms šalims po autoavarijų, kurioms taikoma ši direktyva, įvykusių ne toje valstybėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, susiduriama su teisinėmis spragomis.
- (9) Šios direktyvos taikymas autoavarijoms, dėl kurių žalą patyrė Bendrijoje gyvenančios šalys ir į kurias trečiojoje šalyse, kuriose veikia žalios kortos sistema, pateko transporto priemonės, kurios yra apdraustos ir kurių įprastinė buvimo vieta yra kurioje nors valstybėje narėje, nereiškia, kad praplečiama privaloma teritorinė motorinių transporto priemonių draudimo aprėptis, numatyta Direktyvos 72/166/EEB 3 straipsnio 2 dalyje.
- (10) Tai reiškia, kad žalą patyrusi šalis turi teisę iškelti tiesioginį ieškinį autoavariją sukėlusios šalies draudimo įmonei.
- (11) Vienas iš priimtinių problemos sprendimų būtų, kad žalą patyrusi šalis, kuri patyrė nuostolių arba buvo sužalota autoavarijoje, kuriai taikoma ši direktyva, ir kuri įvyko ne toje valstybėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, turėtų teisę reikalauti žalų atlyginimo valstybėje narėje, kurioje ji nuolat gyvena, iš autoavariją sukėlusios šalies draudimo įmonės atstovo, paskirto žalų sureguliuavimo reikalams.
- (12) Toks sprendimas leistų asmenims, patyrusiems žalą autoavarijose už valstybės narės, kurioje jie nuolat gyvena, ribų, tvarkyti nuostolių atlyginimą jiems įprasta tvarka.
- (13) Sistema, kai valstybėje narėje, kurioje nuolat gyvena autoavarijoje žalą patyrusi šalis, yra paskiriamas atstovas žalų sureguliuavimo reikalams, neturi įtakos nei kiekvienu atskiru atveju taikomai materialinei teisei, nei jurisdikcijos klausimams.
- (14) Šalies, kuri patyrė nuostolius ar buvo sužeista autoavarijoje, tiesioginio ieškinio teisė logiškai papildo tokio atstovo paskyrimą ir, be to, pagerina šalių, kurios patyrė žalą autoavarijose už valstybės narės, kurioje jos nuolat gyvena, ribų, teisinę padėtį.
- (15) Siekiant užpildyti minėtas spragas, reikėtų numatyti, kad valstybė narė, kurioje draudimo įmonė yra gavusi leidimą, reikalautų, kad minėta įmonė paskirtų kitose valstybėse narėse nuolat gyvenančius ar įsisteigusius atstovus žalų sureguliuavimo reikalams, kurie kauptų visą būtiną informaciją apie žalas dėl tokių autoavarijų ir imtųsi atitinkamų veiksmų draudimo įmonės vardu ir jos sąskaita tvarkyti žalų atlyginimo klausimus, įskaitant žalų atlyginimo išmokėjimą; atstovai žalų sureguliuavimo reikalams turėtų turėti pakankamus įgaliojimus atstovauti draudimo kompanijai tvarkant reikalus su asmenimis, patyrusiais žalą tokiose autoavarijose, taip pat atstovauti draudimo įmonei nacionalinėse valdžios institucijose, o prireikus ir teismuose, jei tai suderinama su tarptautine privatinė teise dėl jurisdikcijos suteikimo.
- (16) Norint suteikti jurisdikciją valstybės narės, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, teismams, atstovo žalų sureguliuavimo reikalams veiklos nepakanka, jei to nenumato tarptautinės privatinės teisės taisyklės dėl jurisdikcijos suteikimo.

⁽¹⁾ OL C 308, 1995 11 20, p. 108.

⁽²⁾ 1983 m. gruodžio 30 d. Antroji Tarybos direktyva (84/5/EEB) dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (OL L 8, 1984 1 11, p. 17). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 90/232/EEB (OL L 129, 1990 5 19, p. 33).

⁽³⁾ 1990 m. gegužės 14 d. Trečioji Tarybos direktyva (90/232/EEB) dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (OL L 129, 1990 5 19, p. 33).

- (17) Atstovų, atsakingų už žalų sureguliuojimą, paskyrimas turėtų būti viena iš sąlygų, leidžiančių pradėti ir vykdyti draudimo veiklą, nurodytą Direktyvos 73/239/EEB ⁽¹⁾ priedo A dalies 10 punkte, išskyrus vežėjo civilinę atsakomybę; dėl tos sąlygos turėtų būti taikomas vienas bendras leidimas, kurį išduoda valstybės narės, kurioje draudimo įmonė įsteigia savo buveinę, valdžios institucijos, kaip nurodyta Direktyvos 92/49/EEB ⁽²⁾ II antraštinėje dalyje; ta sąlyga taip pat turėtų būti taikoma draudimo įmonėms, kurių buveinė yra už Bendrijos ribų, ir kurios yra gavusios leidimą vykdyti draudimo veiklą kurioje nors Bendrijos valstybėje narėje; Direktyva 73/239/EEB turėtų būti atitinkamai pakeista ir papildyta.
- (18) Be garantijos, kad draudimo įmonė turėtų atstovą valstybėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, tikslinga užtikrinti ir konkrečią žalą patyrusios šalies teisę, kad jos žalos sureguliuojimas būtų atliekamas nedelsiant; todėl būtina nacionalinėje teisėje numatyti atitinkamas veiksmingas ir sistemingas pinigines baudas ar tolygias administracines nuobaudas – pavyzdžiui, uždraudimą atlikti tam tikrus veiksmus, taikomą kartu su administracinėmis bandomis, reguliarias ataskaitas priežiūros institucijoms, patikrinimą vietoje, skelbimus nacionaliniame oficialiame leidinyje ir spaudoje, įmonės veiklos sustabdymą (draudimą tam tikrą laiką sudaryti naujas sutartis), specialaus priežiūros institucijų atstovo, įpareigoto stebėti, kad veikla būtų vykdoma pagal draudimo įstatymus, paskyrimą, leidimo užsiimti šios rūšies veikla atėmimą, sankcijų direktoriams ir vadovaujajam personalui taikymą, – kurios būtų taikomos, jeigu draudimo įmonė arba jos atstovas nesilaikytų įpareigojimo per pagrįstą laikotarpį pateikti žalos atlyginimo pasiūlymą; tai neturėtų trukdyti taikyti kokią nors kitą tikslingą laikomą priemonę, ypač pagal priežiūros įstatymus; tačiau reikalaujama, kad atsakomybė, patirta žala ar sužeidimas nebūtų ginčijami, ir kad draudimo įmonė galėtų per nustatytą laiką pateikti motyvuotą pasiūlymą; motyvuotas žalos atlyginimo pasiūlymas turi būti pateiktas raštu ir jame turi būti nurodytas pagrindas, kuriuo įvertinta atsakomybė ir patirta žala.
- (19) Be tų sankcijų, tikslinga numatyti, kad tais atvejais, kai pasiūlymas per nustatytą laiką nėra pateikiamas, žalą patyrusiai šaliai turėtų būti mokamos palūkanos nuo sumos, kurią žalą patyrusiai šaliai pasiūlo draudimo įmonė arba priteisia teismas; jei valstybės narės turi galiojančias nacionalines taisykles dėl palūkanų pavėluoto mokėjimo, šią nuostatą būtų galima įgyvendinti remiantis tomis taisyklėmis.
- (20) Žalą patyrusios šalys, kurios patyrė nuostolius ar buvo sužalotos autoavarijose, kartais susiduria su sunkumais nustatydamos draudimo įmonės, apdraudusios į autoavariją patekusios autotransporto priemonės valdytojų civilinę atsakomybę, pavadinimą.
- (21) Paisydamos tokių žalą patyrusių šalių interesų, valstybės narės turėtų sukurti informacijos centrus, kurie užtikrintų, kad tokią informaciją būtų galima gauti nedelsiant; tokie informacijos centrai žalą patyrusioms šalims taip pat turėtų teikti informaciją apie atstovus žalų sureguliuojimo reikalams; būtina, kad tokie informacijos centrai bendradarbiautų vienas su kitu ir greitai reaguotų į kitose valstybėse narėse esančių informacijos centrų prašymus suteikti informaciją apie atstovus žalų sureguliuojimo reikalams; būtų tikslinga, kad tokie centrai rinktų informaciją apie tai, kada faktiškai baigiasi draudiminės apsaugos galiojimas, o ne apie poliso pradinio termino pabaigą, jei nenutraukus sutarties ji pratęsiama automatiškai.
- (22) Būtina numatyti konkrečią nuostatą transporto priemonėms (pavyzdžiui, Vyriausybėms arba karinėms transporto priemonėms), kurių privalomam civilinės atsakomybės draudimui taikomos išimtys.
- (23) Žalą patyrusi šalis gali būti teisėtai suinteresuota gauti informaciją apie transporto priemonės savininko ar ją paprastai vairuojančio asmens arba registruoto valdytojo tapatybę, jeigu, pavyzdžiui, žalą atlyginti gali tik šie asmenys, nes transporto priemonė nėra deramai apdrausta arba nuostoliai didesni už draudimo sumą; tokia informacija taip pat turėtų būti teikiama.

(¹) 1973 m. liepos 24 d. Pirmoji Tarybos direktyva (73/239/EEB) dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimo, išskyrus gyvybės draudimą, veiklos pradėjimu ir vykdymu, derinimo (OL L 228, 1973 8 16, p. 3). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 95/26/EB (OL L 168, 1995 7 18, p. 7).

(²) 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyva (92/49/EEB) dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo, iš dalies keičianti Direktyvas 73/239/EEB ir 88/357/EEB (trečioji ne gyvybės draudimo direktyva) (OL L 228, 1992 8 11, p. 1). Direktyva su pakeitimais, padarytais Direktyva 95/26/EB (OL L 168, 1995 7 18, p. 7).

- (24) Tam tikra teikiama informacija, pavyzdžiui, transporto priemonės savininko ar ją paprastai vairuojančio asmens pavardė ir adresas, draudimo poliso numeris arba transporto priemonės registracijos numeris, yra asmens duomenys pagal 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ⁽¹⁾; todėl tvarkant duomenis, kurie yra reikalingi pagal šią direktyvą, būtina laikytis pagal Direktyvą 95/46/EB taikomų nacionalinių priemonių; transporto priemonę paprastai vairuojančio asmens pavardė ir adresas turėtų būti pranešami tik tuo atveju, kai tokia galimybė yra numatyta nacionaliniuose teisės aktuose.
- (25) Būtina priimti nuostatas dėl žalų atlyginimo institucijos, į kurią žalą patyrusi šalis galėtų kreiptis, kai draudimo įmonė nėra paskyrusi atstovo arba akivaizdžiai delsia apmokėti žalą, arba kai draudimo įmonės negalima nustatyti, ir kuri užtikrintų, kad žalą patyrusi šalis neliks be jai priklausančio žalos atlyginimo; žalų atlyginimo institucija turėtų kištis tik retais atvejais, kai draudimo įmonė nevykdo savo pareigų, nepaisydama galimų bausmių.
- (26) Žalų atlyginimo institucijos vaidmuo – apmokėti žalą tais atvejais, kai žalą patyrusios šalies patirtą nuostolį arba sužalojimą galima objektyviai nustatyti, todėl žalų atlyginimo institucijos veikla turi apsiriboti tik patikrinimu, ar žalos atlyginimo pasiūlymas yra pateiktas per nustatytą laiką ir nustatyta tvarka, nevertinant jo apskaičiavimo.
- (27) Juridiniai asmenys, kurie pagal įstatymą perima žalą patyrusios šalies teisę pateikti reikalavimus autoavariją sukėlusiam asmeniui arba jo draudimo įmonei (pavyzdžiui, kitos draudimo įmonės arba socialinio draudimo įstaigos), neturėtų turėti teisės pateikti atitinkamus reikalavimus žalų atlyginimo institucijai.
- (28) Žalų atlyginimo institucija turėtų turėti teisę perimti teises, kai ji išmoka žalos atlyginimą žalą patyrusiai šaliai; kad žalų atlyginimo institucijai būtų lengviau išreikalauti žalos atlyginimą iš draudimo įmonės, kai ši nėra paskyrusi atstovo arba akivaizdžiai delsia apmokėti žalą, žalą patyrusios šalies valstybėje žalos atlyginanti institucija turėtų automatiškai turėti teisę reikalauti, kad atitinkama valstybės, kurioje yra įsisteigusi minėta draudimo įmonė, institucija jai grąžintų išmokėtą žalos atlyginimą, ir kartu perimtų žalą patyrusios šalies teises; pastaroji institucija turi geriausias sąlygas iškelti regresinį ieškinį draudimo įmonei.
- (29) Nors valstybės narės gali nustatyti, jog žalų atlyginimo institucijai pateikiami reikalavimai dėl žalos atlyginimo yra subsidiariniai, nereikėtų reikalauti, kad žalą patyręs asmuo savo reikalavimus pirmiausia pateiktų autoavariją sukėlusiam asmeniui, o tik po to žalų atlyginimo institucijai; šiuo atveju žalą patyrusios šalies padėtis turėtų būti bent jau tokia pat, kaip ir tais atvejais, kai pagal Direktyvos 84/5/EEB 1 straipsnio 4 dalį žalos atlyginimo reikalavimas pateikiamas garantijų fondui.
- (30) Ši sistema galėtų veikti pagal valstybių narių įsteigtų ar patvirtintų žalų atlyginimo institucijų susitarimą, kuris apibrėžtų jų funkcijas, pareigas ir kompensavimo tvarką.
- (31) Kai neįmanoma nustatyti transporto priemonės draudiko, reikėtų numatyti, kad galutinis žalą patyrusios šalies žalos atlygintojas būtų Direktyvos 84/5/EEB 1 straipsnio 4 dalyje numatytas garantinis fondas toje valstybėje narėje, kurioje yra įprastinė neapdraustos transporto priemonės, kuria buvo sukelta autoavarija, buvimo vieta; kai transporto priemonės nustatyti neįmanoma, būtina numatyti, kad galutinis žalos atlygintojas būtų Direktyvos 84/5/EEB 1 straipsnio 4 dalyje numatytas fondas toje valstybėje narėje, kurioje įvyko autoavarija,

(¹) OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šios direktyvos tikslas – nustatyti specialias nuostatas, taikomas žalą patyrusiems šalims, kurioms turi būti išmokėtas atlyginimas už nuostolius ar sužalojimus, patirtus autoavarijose, kurios įvyko ne toje valstybėje narėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, ir kurie buvo sukelti transporto priemonėmis, kurios yra apdraustos ir kurių įprastinė buvimo vieta yra kurioje nors valstybėje narėje.

Nepažeidžiant trečiųjų šalių teisės aktų dėl civilinės atsakomybės ir tarptautinės privatinės teisės, ši direktyva taip pat taikoma žalą patyrusiems šalims, nuolat gyvenančioms kurioje nors valstybėje narėje, kurioms turi būti išmokėtas atlyginimas už nuostolius ar sužalojimus, patirtus autoavarijose, įvykusiose trečiojoje šalyje, kurių nacionaliniai draudikų biurai, kaip apibrėžta Direktyvos 72/166/EEB 1 straipsnio 3 dalyje, yra žalios kortos sistemos nariai, kai tos autoavarijos buvo sukeltos transporto priemonėmis, kurios yra apdraustos ir kurių įprastinė buvimo vieta yra kurioje nors valstybėje narėje.

2. 4 ir 6 straipsniai taikomi tik autoavarijoms, sukeltoms transporto priemone:

- a) kurią apdraudė draudimo įmonės įstaiga, esanti ne toje valstybėje narėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, o kurioje nors kitoje valstybėje narėje; ir
- b) kurios įprastinė buvimo vieta yra ne toje valstybėje narėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, o kurioje nors kitoje valstybėje narėje.

3. 7 straipsnis taip pat taikomas autoavarijoms, sukeltoms trečiojo šalies transporto priemonėmis, kurioms taikomi Direktyvos 72/166/EEB 6 ir 7 straipsniai.

2 straipsnis

Sąvokos

Šioje direktyvoje:

- a) „draudimo įmonė“ – įmonė, kuri yra gavusi oficialų leidimą pagal Direktyvos 73/239/EEB 6 straipsnį ir 23 straipsnio 2 dalį;
- b) „draudimo įmonės įstaiga“ – draudimo įmonės buveinė, agentūra ar filialas, kaip apibrėžta Direktyvos 88/357/EEB 2 straipsnio c punkte;
- c) „transporto priemonė“ – transporto priemonė, kaip apibrėžta Direktyvos 72/166/EEB 1 straipsnio 1 dalyje;
- d) „žalą patyrusi šalis“ – žalą patyrusi šalis, kaip apibrėžta Direktyvos 72/166/EEB 1 straipsnio 2 dalyje;
- e) „valstybė narė, kurioje yra įprastinė transporto priemonės buvimo vieta“ – teritorija, kurioje yra įprastinė transporto priemonės buvimo vieta, kaip apibrėžta Direktyvos 72/166/EEB 1 straipsnio 4 dalyje.

3 straipsnis

Tiesioginio ieškinio teisė

Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad 1 straipsnyje minėtos šalys, patyrusios žalą toje nuostatoje apibrėžtose autoavarijose, turėtų teisę tiesiogiai iškelti ieškinį autoavariją sukėlusio asmens civilinę atsakomybę apdraudusiai draudimo įmonei.

4 straipsnis

Atstovai žalų sureguliojimo reikalams

1. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių, kad visos draudimo įmonės, apdraudžiančios Direktyvos 73/239/EEB priedo A dalies 10 draudimo grupėje nurodytus rizikos atvejus, išskyrus vežėjo civilinę atsakomybę, kiekvienoje valstybėje narėje, išskyrus valstybę, kurioje jos yra gavusios oficialų leidimą, paskirtų atstovų žalų sureguliojimo reikalams. Atstovas žalų sureguliojimo reikalams atsako už reikalavimų, susijusių su 1 straipsnyje minėtomis autoavarijomis, tvarkymą ir sureguliojimą. Atstovas žalų sureguliojimo reikalams turi nuolat gyventi arba būti įsisteigęs toje valstybėje narėje, kuriai jis yra paskirtas.

2. Atstovą žalų sureguliuavimo reikalams draudimo įmonė skiria savo nuožiūra. Valstybės narės negali varžyti jos pasirinkimo.
 3. Atstovas žalų sureguliuavimo reikalams gali dirbti vienai ar kelioms draudimo įmonėms.
 4. Atstovas žalų sureguliuavimo reikalams kaupia visą žalų atlyginimui reikalingą informaciją ir imasi būtinų priemonių, kad būtų susitarta dėl žalų atlyginimo. Reikalavimas paskirti atstovą žalų sureguliuavimo reikalams neatima iš žalą patyrusios šalies ar jos draudimo įmonės teisės iškelti ieškinį tiesiogiai autoavariją sukėlusiam asmeniui ar jo draudimo įmonei.
 5. Atstovas žalų sureguliuavimo reikalams turi turėti pakankamus įgaliojimus atstovauti draudimo įmonei jos santykiuose su žalą patyrusiomis šalimis 1 straipsnyje minėtais atvejais ir visiškai patenkinti jų reikalavimus. Jis privalo galėti nagrinėti žalų sureguliuavimo klausimus valstybės narės, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, valstybine kalba (kalbomis).
 6. Valstybės narės turi numatyti prievolę, paremtą atitinkamomis veiksmingomis ir sistemingomis piniginėmis baudomis arba lygiavertėmis administracinėmis nuobaudomis, pagal kurią per tris mėnesius nuo tos dienos, kai žalą patyrusi šalis tiesiogiai autoavariją sukėlusio asmens draudimo įmonei arba jos atstovui žalų sureguliuavimo reikalams pateikė reikalavimą atlyginti žalą:
 - a) už autoavariją atsakingo asmens draudimo įmonė arba jos atstovas žalų sureguliuavimo reikalams pateiktų motyvuotą žalos atlyginimo pasiūlymą, jeigu atsakomybė nėra ginčijama ir žala yra apskaičiuota; arba
 - b) draudimo įmonė, kuriai adresuotas reikalavimas atlyginti žalą, arba jos atstovas žalų sureguliuavimo reikalams pateiktų pagrįstą atsakymą į visus ieškinio punktus, jeigu atsakomybė yra neigiamą arba nėra aiškiai nustatyta, arba jeigu žala nėra visiškai apskaičiuota.
- Valstybės narės priima nuostatas, kurios užtikrintų, kad jeigu per tris mėnesius nepateikiamas joks pasiūlymas, būtų mokamos palūkanos nuo žalos atlyginimo sumos, kurią žalą patyrusiai šaliai pasiūlo draudimo įmonė arba priteisia teismas.
7. Iki 2006 m. sausio 20 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie šio straipsnio 4 dalies pirmosios pastraipos įgyvendinimą, tos nuostatos veiksmingumą, nacionalinių nuostatų dėl bausmių lygiavertiškumą ir, prireikus, savo pasiūlymus.
 8. Atstovo žalų sureguliuavimo reikalams paskyrimas nėra filialo, kaip apibrėžta Direktyvos 92/49/EEB 1 straipsnio b punkte, atidarymas, o atstovas žalų sureguliuavimo reikalams neturi būti laikomas draudimo įmonės įstaiga, kaip apibrėžta Direktyvos 88/357/EEB 2 straipsnio c punkte, arba draudimo įmonės įstaiga, kaip apibrėžta 1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselio konvencijoje dėl jurisdikcijos ir sprendimų vykdymo užtikrinimo civilinėse ir komercinėse bylose ⁽¹⁾.

5 straipsnis

Informacijos centrai

1. Kad žalą patyrusi šalis galėtų rūpintis žalos atlyginimu, kiekviena valstybė narė įsteigia arba patvirtina informacijos centrą, kuris būtų atsakingas:
 - a) už registrą, kuriame registruojama ši informacija:
 - 1) transporto priemonės, kurios įprastinė buvimo vieta yra atitinkamos valstybės teritorijoje, registracijos numeris;
 - 2) i) draudimo polisų, kuriais apdraudžiami Direktyvos 73/239/EEB priedo A dalies 10 punkte nurodyti šių priemonių valdytojų rizikos atvejai, išskyrus vežėjo civilinę atsakomybę, numeriai, o jeigu poliso galiojimo laikas yra pasibaigęs, taip pat ir draudimo apsaugos galiojimo pabaigos data;
 - ii) kai transporto priemonei taikoma išlyga, numatyta Direktyvos 72/166/EEB 4 straipsnio b punkte, žalios kortos arba pasienio draudimo poliso numeris, jei transporto priemonė yra apdrausta viena iš tokių sutarčių;

⁽¹⁾ OL C 27, 1998 1 26, p. 1 (suvestinė redakcija).

- 3) draudimo įmonių, apdraudžiančių Direktyvos 73/239/EEB priedo A dalies 10 punkte nurodytus transporto priemonių valdytojų rizikos atvejus, išskyrus vežėjo civilinę atsakomybę, pavadinimai ir jų pagal 4 straipsnį paskirtų atstovų žalų sureguliuavimo reikalams pavardės arba pavadinimai, kurie pagal šio straipsnio 2 dalį pranešami informacijos centrams;
- 4) transporto priemonių, kurioms kiekvienoje valstybėje narėje pagal Direktyvos 72/166/EEB 4 straipsnio a ir b punktus taikomos privalomojo civilinės atsakomybės draudimo išimtis, sąrašas;
- 5) informacija, susijusi su 4 dalyje minėtomis transporto priemonėmis:
 - i) institucija arba organizacija, pagal Direktyvos 72/166/EEB 4 straipsnio a punkto antrąją pastraipą paskirta būti atsakinga už žalos atlyginimo išmokėjimą žalą patyrusioms šalims tais atvejais, kai nėra taikytina procedūra, numatyta Direktyvos 72/166/EEB 2 straipsnio 2 dalies pirmojoje įtraukoje, jeigu transporto priemonei taikoma išimtis, numatyta Direktyvos 72/166/EEB 4 straipsnio a punkte;
 - ii) organizacijos, apdraudusios transporto priemonę valstybėje narėje, kurioje yra jos įprastinė buvimo vieta, pavadinimas, jeigu transporto priemonei taikoma išimtis, numatyta Direktyvos 72/166/EEB 4 straipsnio b punkte;

b) arba už tokios informacijos rinkimo ir platinimo koordinavimą;

c) ir už pagalbą asmenims, turintiems teisę gauti informaciją, minimą a punkto 1, 2, 3, 4 ir 5 papunkčiuose.

Pasibaigus transporto priemonės registracijai arba draudimo sutarčiai, informacija, nurodyta a punkto 1, 2 ir 3 papunkčiuose, turi būti saugoma septynerius metus.

2. Šio straipsnio 1 dalies a punkto 3 papunktyje minimos draudimo įmonės visų valstybių narių informacijos centrams praneša atstovų žalų sureguliuavimo reikalams, kuriuos jos pagal 4 straipsnį yra paskyrusios kiekvienoje valstybėje narėje, pavardes arba pavadinimus ir adresus.

3. Valstybės narės užtikrina, kad septynerius metus po autoavarijos žalą patyrusi šalis turės teisę iš valstybės narės, kurioje ji nuolat gyvena, valstybės narės, kurioje yra transporto priemonės įprastinė buvimo vieta, arba valstybės narės, kurioje įvyko autoavarija, informacijos centro nedelsiant gauti šią informaciją:

a) draudimo įmonės pavadinimą ir adresą;

b) draudimo poliso numerį ir

c) draudimo įmonės atstovo žalų sureguliuavimo reikalams toje valstybėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, pavardę arba pavadinimą ir adresą.

Informacijos centrai tarpusavyje bendradarbiauja.

4. Informacijos centras žalą patyrusiai šaliai praneša transporto priemonės savininko, ją paprastai vairuojančio asmens arba registruoto valdytojo pavardę ir adresą, jeigu žalą patyrusi šalis yra teisėtai suinteresuota gauti šią informaciją. Vykdydamas šią nuostatą, informacijos centras kreipiasi į:

a) draudimo įmonę arba

b) transporto priemonių registracijos įstaigą.

Jeigu transporto priemonei taikoma išimtis, numatyta Direktyvos 72/166/EEB 4 straipsnio a punkte, informacijos centras žalą patyrusiai šaliai praneša pagal tos direktyvos 4 straipsnio a punkto antrąją pastraipą paskirtos institucijos arba organizacijos, atsakingos už atlyginimo išmokėjimą žalą patyrusioms šalims tais atvejais, kai nėra taikytina tos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies pirmojoje įtraukoje numatyta tvarka, pavadinimą.

Jeigu transporto priemonei taikoma išimtis, numatyta Direktyvos 72/166/EEB 4 straipsnio b punkte, informacijos centras žalą patyrusiai šaliai praneša organizacijos, apdraudusios transporto priemonę toje šalyje, kurioje yra jos įprastinė buvimo vieta, pavadinimą.

5. Asmens duomenys, gauti pagal pirmesnes šio straipsnio dalis, tvarkomi, laikantis nacionalinių nuostatų, priimtų pagal Direktyvą 95/46/EB.

6 straipsnis

Žalų atlyginimo institucijos

1. Kiekviena valstybė narė įsteigia arba patvirtina žalų atlyginimo instituciją, atsakingą už žalų atlyginimą žalą patyrusioms šalims 1 straipsnyje minėtais atvejais.

Žalą patyrusios šalys gali pateikti reikalavimus žalų atlyginimo institucijai toje valstybėje narėje, kurioje jos nuolat gyvena:

- a) jei per tris mėnesius nuo tos dienos, kai žalą patyrusi šalis pateikė reikalavimą atlyginti žalą autoavariją sukėlusios transporto priemonės draudimo įmonei arba jos atstovui žalų sureguliuavimo reikalams, draudimo įmonė arba jos atstovas žalų sureguliuavimo reikalams nepateikia pagrįsto atsakymo į reikalavime išdėstytus punktus; arba
- b) jei draudimo įmonė pagal 4 straipsnio 1 dalį nėra paskyrusi atstovo žalų sureguliuavimo reikalams toje valstybėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis. Šiuo atveju žalą patyrusios šalys negali pateikti reikalavimų žalų atlyginimo institucijai, jeigu jos yra pateikusios reikalavimus tiesiogiai autoavariją sukėlusios transporto priemonės draudimo įmonei ir jeigu per tris mėnesius nuo to reikalavimo pateikimo yra gavusios motyvuotą atsakymą.

Tačiau žalą patyrusios šalys negali pateikti reikalavimų žalų atlyginimo institucijai, jeigu jos yra iškėlusios ieškinį tiesiogiai draudimo įmonei.

Žalų atlyginimo institucija imasi veiksmų per du mėnesius nuo tos dienos, kai žalą patyrusi šalis jai pateikia reikalavimą atlyginti žalą, bet nutraukia savo veiksmus, jeigu vėliau draudimo įmonė arba jos atstovas žalų sureguliuavimo reikalams pateikia pagrįstą atsakymą į reikalavimą.

Žalų atlyginimo institucija nedelsdama:

- a) autoavariją sukėlusios transporto priemonės draudimo įmonei arba jos atstovui žalų sureguliuavimo reikalams;
- b) žalų atlyginimo institucijai valstybėje narėje, kurioje yra draudimo įmonės įstaiga, išdavusi polisą;
- c) autoavariją sukėlusiam asmeniui, jei jis yra žinomas,

praneša, kad yra gavusi žalą patyrusios šalies reikalavimą ir atsakys į tą reikalavimą per du mėnesius nuo jo pateikimo dienos.

Ši nuostata nepažeidžia valstybių narių teisės tos institucijos žalos atlyginimą laikyti subsidiariniu ar nesubsidiariniu ir teisės numatyti, kad žalų atlyginimas gali būti sureguliuojamas tarp tos institucijos ir autoavariją sukėlusio asmens arba asmenų bei kitų draudimo įmonių arba socialinio draudimo struktūrų, kurios privalo atlyginti žalą patyrusiai šaliai to paties įvykio padarytą žalą. Tačiau valstybės narės negali leisti, kad institucija keltų kokias nors žalos atlyginimo išmokėjimo sąlygas, išskyrus tas, kurios nustatytos šioje direktyvoje, ypač reikalauti, kad žalą patyrusi šalis koku nors būdu nustatytų, kad už žalos atlyginimą atsakingas asmuo negali arba atsisako mokėti.

2. Žalų atlyginimo institucija, kuri yra išmokėjusi žalos atlyginimą žalą patyrusiai šaliai toje valstybėje narėje, kurioje ji nuolat gyvena, turi teisę reikalauti, kad išmokėtų žalos atlyginimo sumą jai grąžintų tos valstybės narės, kurioje yra polisą išdavusi draudimo įmonės įstaiga, žalų atlyginimo institucija.

Pastaroji institucija po to perima žalą patyrusios šalies teises autoavariją sukėlusio asmens arba jo draudimo įmonės atžvilgiu tokiu mastu, kuris atitinka žalų atlyginimo institucijos valstybėje narėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, išmokėto žalos atlyginimo už patirtus nuostolius arba sužalojimą sumą. Kiekviena valstybė narė privalo pripažinti tokį kitos valstybės narės numatytą teisių perėmimą.

3. Šis straipsnis įsigalioja:

- a) po to, kai bus sudarytas valstybių narių įsteigtų arba patvirtintų žalų atlyginimo institucijų susitarimas dėl jų funkcijų, pareigų ir išmokėto žalos atlyginimo grąžinimo tvarkos;
- b) nuo Komisijos nustatytos datos, kai ji, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, įsitikina, kad toks susitarimas yra sudarytas.

Iki 2005 m. liepos 20 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie šio straipsnio įgyvendinimą bei veiksmingumą ir, prireikus, savo pasiūlymus.

7 straipsnis

Jeigu neįmanoma nustatyti transporto priemonės arba jeigu per du mėnesius nuo autoavarijos neįmanoma nustatyti draudimo įmonės, žalą patyrusi šalis gali kreiptis žalos atlyginimo į valstybės narės, kurioje ji nuolat gyvena, žalų atlyginimo instituciją. Žala atlyginama pagal Direktyvos 84/5/EEB 1 straipsnį. Tuomet žalų atlyginimo institucija šios direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje nustatytais sąlygomis turi teisę pateikti reikalavimus:

- a) kai negalima nustatyti draudimo įmonės: Direktyvos 84/5/EEB 1 straipsnio 4 dalyje numatytam garantiniam fondui, esančiam valstybėje narėje, kurioje yra transporto priemonės įprastinė buvimo vieta;
- b) kai negalima nustatyti transporto priemonės: garantiniam fondui, esančiam valstybėje narėje, kurioje įvyko autoavarija;
- c) kai transporto priemonė yra iš trečiosios šalies: garantiniam fondui, esančiam valstybėje narėje, kurioje įvyko autoavarija.

8 straipsnis

Direktyva 73/239/EEB iš dalies keičiama taip:

- a) 8 straipsnio 1 dalis papildoma šiuo punktu:

„f) praneštų atstovo žalų sureguliuavimo reikalams, paskirto kiekvienoje valstybėje narėje, išskyrus valstybę narę, kurioje yra prašoma išduoti leidimą, pavardę arba pavadinimą ir adresą, jeigu apdraudžiamoji rizika priskiriama priedo A dalies 10 punktui, išskyrus vežėjo civilinę atsakomybę.“

- b) 23 straipsnio 2 dalis papildoma šiuo punktu:

„h) praneša atstovo žalų sureguliuavimo reikalams, paskirto kiekvienoje valstybėje narėje, išskyrus valstybę narę, kurioje prašoma išduoti leidimą, pavardę arba pavadinimą ir adresą, jeigu apdraudžiamoji rizika priskiriama priedo A dalies 10 punktui, išskyrus vežėjo civilinę atsakomybę.“

9 straipsnis

Direktyva 88/357/EEB iš dalies keičiama taip:

- 12a straipsnio 4 dalis papildoma šia pastraipa:

„Jeigu draudimo įmonė nepaskiria atstovo, valstybės narės gali patvirtinti atstovą žalų sureguliuavimo reikalams, paskirtą pagal Direktyvos 2000/26/EB (*) 4 straipsnį, kuris imasi vykdyti pagal šią straipsnio dalį paskirto atstovo funkcijas.

(*) 2000 m. gegužės 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/26/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo, ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 73/239/EEB ir 88/357/EEB (OL L 181, 2000 7 20, p. 65).“

10 straipsnis

Igyvendinimas

1. Valstybės narės priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2002 m. liepos 20 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Šias nuostatas jos pradeda taikyti iki 2003 m. sausio 20 d.

2. Valstybės narės, priimdamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

3. Nepažeisdamos šio straipsnio 1 dalies, valstybės narės iki 2002 m. sausio 20 d. pagal 6 straipsnio 1 dalį įsteigia arba patvirtina žalų atlyginimo institucijas. Jeigu iki 2002 m. liepos 20 d. žalų atlyginimo institucijos nesudaro susitarimo pagal 6 straipsnio 3 dalį, Komisija pasiūlo priemones, skirtas užtikrinti, kad 6 ir 7 straipsnių nuostatos įsigaliojotų iki 2003 m. sausio 20 d.

4. Pagal Sutartį valstybės narės gali išlaikyti jau priimtas arba priimti naujas nuostatas, kurios žalą patyrusiai šaliai yra palankesnės už tas, kurios yra būtinos, kad būtų laikomasi šios direktyvos.

5. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

11 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* dieną.

12 straipsnis

Nuobaudos

Valstybės narės nustato bausmes už nacionalinių nuostatų, kurias jos priima įgyvendindamos šią direktyvą, pažeidimus ir imasi būtinų priemonių, kad jos būtų taikomos. Bausmės turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės praneša Komisijai apie šias nuostatas iki 2002 m. liepos 20 d., o apie jų vėlesnius pakeitimus – kaip galima greičiau.

13 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2000 m. gegužės 16 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkė

Nicole FONTAINE

Tarybos vardu

Pirmininkas

Manuel CARRILHO
